

Geografia

La geografia explora les complexes interaccions i interdependències entre les persones i el territori, contribuint al descobriment de l'espai en el qual viuen, des de la referència de l'entorn local a un context global, servint també de guia per comprendre una realitat econòmica i social en constant transformació i trobar el nostre lloc en el món, reconeixent límits i cercant oportunitats davant els reptes del segle XXI.

L'espai geogràfic és l'objecte d'estudi de la geografia, la finalitat de la qual és la comprensió i explicació holística dels processos naturals i humans que van modelant aquest territori al llarg del temps. Com a éssers amb consciència d'espai i temps, les persones precisen d'aquesta interpretació de la realitat que els envolta, més enllà de la percepció personal i col·lectiva del territori, moment i estructura social en els quals es desenvolupen les experiències vitals. En aquesta matèria de batxillerat, l'escala d'anàlisi geogràfica se centra en les Illes Balears i Espanya, encara que dins d'una perspectiva europea i global, necessària per conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani.

La comprensió d'aquestes realitats pròximes i globals és essencial per a la construcció de la personalitat i identitat dels alumnes a l'hora de conformar la identitat pròpia i respectar l'aliena. A més, ha de constituir la base per exercir una ciutadania crítica, des dels valors democràtics, el respecte dels drets fonamentals i l'exercici de la responsabilitat cívica a l'hora de construir una societat justa i equitativa en sintonia amb els objectius de desenvolupament sostenible.

La geografia, per la seva naturalesa pràctica, permet als alumnes desenvolupar-se en l'ús responsable de les tecnologies de la informació i la comunicació gràcies a les funcionalitats de les Tecnologies de la Informació Geogràfica (TIG). Les TIG, a més de constituir un recurs bàsic per desenvolupar recerques individuals i en equip, permeten plantejar el tractament interdisciplinari del territori i, com a eina de diagnòstic, presentar i comunicar eficientment conclusions i propostes de millora en l'entorn social dels alumnes des de la seva anàlisi crítica, fomentant la seva maduresa i participació cívica. L'aplicabilitat de la matèria de Geografia, la converteix en una disciplina clau de la societat del coneixement i de l'emprenedoria social.

En un context de constants i profundes transformacions a escala global i local, la matèria de Geografia ha d'aportar una visió integral del medi natural i la societat de les Illes Balears i Espanya, tractant de despertar la curiositat innata a tota persona i aconseguir el gaudi dels coneixements geogràfics. Amb aquesta finalitat, les competències específiques es fonamenten en un aprenentatge basat en la recerca dels fenòmens naturals i humans que es desenvolupen en el territori. Aquests fenòmens afecten la vida quotidiana de les societats actuals i representen, alguns d'ells, reptes clau per afrontar el futur, igual que, a vegades, també van constituir desafiaments en el passat. Les respostes a aquests reptes

ecològics i socials des del pensament geogràfic requereixen de l'aplicació de sabers basats en el rigor científic, la mobilització d'estratègies i el compromís ètic amb la sostenibilitat i la solidaritat en la resolució de problemes.

Per tot això, l'estudi de la geografia de les Illes Balears i d'Espanya ha de contribuir al desenvolupament personal i a la maduresa dels alumnes, conformant la seva identitat i enfortint la seva empatia en assumir que vivim en una societat diversa i amb desequilibris socials i territorials que precisa d'un desenvolupament sostenible. Com a persones formades i compromeses amb l'entorn en el qual viuen, els alumnes han d'aplicar les competències específiques i els sabers bàsics adquirits per emprendre accions individuals i col·lectives que materialitzin la seva capacitat de transformar-lo, des de criteris ètics basats en els valors que compartim.

La matèria de Geografia contribueix a aconseguir els objectius generals de l'etapa de batxillerat i a l'adquisició de les competències clau, permet el desenvolupament del pensament geogràfic dels alumnes iniciat en l'etapa anterior amb la matèria de Geografia i Història. A més, promou el seu desenvolupament en contextos interdisciplinaris i en altres pròxims a les experiències personals, que han d'aprofitar-se per enriquir l'entorn d'aprenentatge dels alumnes, tant de manera individual com grupal, connectant amb els seus interessos i atenent necessitats específiques.

Els criteris d'avaluació, derivats de les competències específiques i associats als sabers bàsics proposats, fomenten la participació activa dels alumnes en el seu propi procés d'aprenentatge, la recerca aplicada, tant individualment com en equip, l'elaboració de creacions pròpies contextualitzades i rellevants, i la comunicació eficient en públic. Tot això des de la valoració crítica i ètica del procés d'aprenentatge i el compromís amb la transformació del seu entorn vital, el respecte als drets humans i el principi de sostenibilitat.

Els sabers bàsics s'estructuren en tres blocs que han de tractar-se des de les seves tres dimensions de coneixements, destreses i actituds. Les transferències entre aquestes tres dimensions i la imbricació dels tres blocs són primordials per enfocar la matèria d'una manera pràctica i fomentar el tractament transversal d'aquests blocs.

El bloc, «Illes Balears, Espanya, Europa i la globalització», agrupa els sabers necessaris per a assumir l'especificitat i diversitat de les Illes Balears, d'Espanya i la seva situació en els contextos mundial i europeu, i valorar la importància de la seva pertinença a la Unió Europea. El bloc, «La sostenibilitat del medi físic de les Illes Balears i d'Espanya», proposa sabers que posen en valor la diversitat del relleu, del clima, de la vegetació, dels sòls i de la hidrografia de les Illes Balears i d'Espanya. Finalment, el bloc «L'ordenació del territori en l'enfocament ecosocial», integra sabers sobre una anàlisi geogràfica dels aprofitaments dels recursos

naturals, tractant a les activitats econòmiques i a la població com el principal factor transformador del territori, aprofundint en les causes i conseqüències d'aquests processos i comparant els desequilibris territorials resultants, introduint la perspectiva de la sostenibilitat i valorant l'impacte de les polítiques comunitàries. És essencial subratllar el tractament integrador que la geografia dóna als fenòmens espacials, recordant que la síntesi és un objectiu irrenunciable del pensament geogràfic, al qual han de contribuir l'enfocament interdisciplinari i la dimensió ecosocial.

La matèria de Geografia és oberta i flexible per a que, tot prenent com a eix vertebrador les competències específiques i els sabers bàsics, els professors puguin adaptar les seves situacions d'aprenentatge a contextos de tota mena, convertint les possibles respostes als reptes ecosocials de les Illes Balears, d'Espanya i del món, en un incentiu per a l'aprenentatge actiu dels alumnes, per al desenvolupament del pensament geogràfic i per a la valoració de la geografia com a saber aplicat. En definitiva, per promoure la capacitat transformadora de tot saber des de la responsabilitat cívica, basada en l'autonomia personal i el respecte a les persones i al medi ambient en el context actual de canvis i incerteses.

Competències específiques

1. Reconèixer els reptes ecosocials actuals i futurs de les Illes Balears i d'Espanya, debatent des de la perspectiva geogràfica sobre els missatges rebuts a través de canals oficials i extraoficials, formals i informals, desenvolupant el pensament crític, per transformar patrons de consum insostenibles i adoptar estils de vida saludables.

El reconeixement per part dels alumnes dels problemes ecosocials als quals s'enfronta la societat de les Illes Balears i d'Espanya suposa saber identificar-los i prendre consciència de la responsabilitat individual i col·lectiva davant desafiaments com l'emergència climàtica, el repte demogràfic o la gestió de recursos limitats. Són situacions d'ecodependència que afecten el medi natural i els grups humans i que, a vegades, segueixen processos a escala global. Una ciutadania informada ha de mantenir debats en els quals sotmetin a un judici crític els missatges que es rebin des de mitjans oficials o informals, prevenint la difusió d'aquelles que siguin informacions falses o en les quals es detecti la manipulació interessada.

Els arguments que s'esgrimeixen en qualsevol debat públic o privat haurien de construir-se des de la fonamentació científica que aporta el pensament geogràfic, rebutjant qualsevol opinió no avalada per dades fiables, accessibles i contrastades. El desenvolupament del pensament espacial crític constitueix el major actiu d'una ciutadania formada i informada que reuneixi les condicions necessàries per sopesar respostes ètiques davant els reptes actuals i futurs,

anticipant-se a les conseqüències no desitjades. Així mateix, els alumnes haurien d'arribar a reflexionar amb rigor sobre la seva capacitat d'adaptació a noves situacions i sobre la transformació de patrons de consum insostenibles i per adoptar estils de vida saludables en benefici propi i del bé comú, d'acord amb els objectius de desenvolupament sostenible.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CCL1, CCL3, CD4, STEM5, CPSAA2, CPSAA4, CC1, CC4, CE1.

2. Comprendre la complexitat de l'espai geogràfic, mitjançant la interpretació de fonts d'informació visuals, per a apreciar la riquesa dels paisatges naturals i humanitzats i valorar la sostenibilitat com a principi de les relacions entre els ecosistemes naturals i l'acció humana.

La comprensió de l'espai geogràfic implica assumir la seva complexitat com a sistema en el qual es combinen elements abiòtics, biòtics i l'acció humana. La teoria general de sistemes aporta els conceptes necessaris per a entendre la imbricació d'aquests components i les seves relacions. Tot sistema està integrat per subsistemes que, una vegada desagregats, faciliten una anàlisi detallada de les seves característiques, la qual cosa porta a resoldre el problema de l'escala d'anàlisi. Des del local al global, aquesta escala permet delimitar el camp o parcel·la d'estudi.

La interpretació d'imatges ajuda a encuriosir els alumnes pel coneixement de territoris desconeguts i a redescobrir llocs familiars, generant creativament els seus propis recursos visuals, incloent croquis i esbossos. Com a complement a l'observació de paisatges, que també pot ser directa sobre el terreny, la cartografia i els gràfics són valuoses fonts d'informació visual. Educar la mirada geogràfica comporta també desenvolupar l'estima pel ric patrimoni paisatgístic que atresoren les Illes Balears i Espanya. La sostenibilitat ha d'incorporar-se com a criteri per a jutjar críticament la relació entre medi natural i acció antròpica i promoure l'equilibri entre tots dos.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: STEM4, STEM5, CD1, CC1, CC4, CE1, CCEC1, CCEC2.

3. Analitzar la diversitat natural de les Illes Balears i d'Espanya i la seva singularitat geogràfica dins d'Europa, a través de la comparació de característiques comunes i específiques del relleu, el clima, la hidrografia i la biodiversitat, per reflexionar sobre la percepció personal de l'espai.

L'anàlisi de la diversitat natural de les Illes Balears i d'Espanya adquireix sentit en examinar la gran varietat d'ecosistemes terrestres i aquàtics existents i que tenen el seu reflex en la xarxa d'espais naturals protegits. La seva singularitat a escala europea li confereix un lloc destacat dins de la Xarxa Natura 2000. Aquesta

biodiversitat s'explica per la interacció particular en cada àrea dels factors físics que afecten la Península Ibèrica, els arxipèlags de Balears i de Canàries i la resta de territoris.

Des del rigor que imposa el mètode comparatiu, basat en la cerca d'analogies i diferències, tota anàlisi geogràfica ha de partir de dades i càlculs fiables que puguin ser contrastats a l'hora de descriure les característiques i la distribució d'unitats geomorfològiques, climàtiques, vegetals i hídriques. Tradicionalment el medi natural ha servit per a construir la percepció que cada persona té del territori i de la seva existència, condicionant vincles i sentiments de pertinença a un o diversos llocs. En una societat predominantment urbana de passat rural recent, la reflexió sobre els conflictes en els usos del territori, així com sobre la identitat individual i col·lectiva ha de construir-se des del respecte als altres i l'acceptació d'identitats múltiples.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: STEM1, STEM4, CPSAA3.1, CC1, CC3, CEC1.

4. Aplicar les Tecnologies de la Informació Geogràfica (TIG), mètodes i tècniques propis o de ciències afins, localitzant fenòmens naturals i humans, i argumentant amb rigor els seus límits o categories, per resoldre eficientment el problema de l'escala en qualsevol anàlisi o proposta d'actuació.

L'aplicació eficient dels mètodes propis de la geografia i de qualsevol ciència afí implica el seu ús pràctic per observar, representar i explicar els fenòmens físics i humans que es desenvolupen en el territori. Per les seves característiques integradores i el seu potencial visual com a font d'informació i recurs creatiu, les Tecnologies de la Informació Geogràfica (TIG) han d'adoptar una posició preferent com a eina manejada competentment per part dels alumnes.

La distribució i localització de fenòmens físics i humans de tota mena i a diferents escales, així com la seva evolució en el temps, són principis bàsics de la geografia sobre els quals s'articula el pensament espacial. Les TIG han de desplegar el seu potencial per aconseguir-ho, mitjançant l'ús de mapes interactius i recursos que facilitin arguments per justificar l'extensió de cada fenomen. És a dir, delimitant regions, categories o tipologies, i reflexionant sobre el problema dels límits i de les àrees de transició. Davant fenòmens naturals i humans complexos i en contínua transformació, la iniciativa per aportar solucions creatives a problemes reals des del coneixement rigorós és part essencial del compromís cívic.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CCL1, STEM1, STEM2, CD1, CD2, CD5, CC3, CE1, CE3.

5. Assumir la globalització com a context que emmarca l'evolució dels sistemes econòmics i els comportaments socials recents, investigant les seves relacions de causa i efecte i creant productes propis que demostrin la interconnexió i la interdependència a totes les escales, per promoure el respecte a la dignitat humana i al medi ambient com a base d'una ciutadania global.

En entendre que el fenomen de la globalització és determinant en les complexes relacions existents entre els països i els seus sistemes econòmics, es pot posar en el seu context l'evolució recent de les activitats econòmiques a les Illes Balears, a Espanya i a la Unió Europea en tots els seus sectors. Igualment, s'han produït transformacions socioculturals de gran impacte sobre la distribució espacial de la població i els comportaments demogràfics.

La recerca dels factors causants d'aquestes transformacions i de les seves conseqüències sobre el territori i la societat obre un ric camp d'indagació d'aquestes eco dependències. Les relacions d'interdependència i interconnexió es poden demostrar de manera inductiva, especialment mitjançant l'estudi de casos o situacions-problema pròximes i rellevants per als alumnes. Per exemple, l'origen de béns o serveis produïts i consumits fora i dins de les Illes Balears, d'Espanya, o les conseqüències de l'assimilació d'idees, comportaments i estils de vida aliens a pràctiques tradicionals. En arribar a l'anàlisi dels efectes positius i negatius de la globalització, el respecte a la dignitat humana ha de prevaler com a valor ètic per a l'exercici d'una ciutadania global i compromesa amb el medi ambient.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CCL5, STEM1, STEM5, CD4, CPSAA3.1, CC2, CC3, CC4, CE1, CCEC4.1.

6. Explicar de manera crítica els desequilibris territorials de l'Estat espanyol i de la seva estructura social, laboral i demogràfica, reconeixent els processos i les decisions que han contribuït a les desigualtats presents, per reforçar la consciència de solidaritat i el compromís amb els mecanismes de cooperació i cohesió espanyols i europeus.

L'explicació crítica dels desequilibris socioeconòmics i demogràfics de l'Estat espanyol parteix d'un diagnòstic rigorós del desigual repartiment dels recursos naturals i humans a escala nacional i autonòmica. Requereix entendre les disparitats en el teixit productiu per grandària relativa, grau d'especialització, capitalització o innovació, així com, conèixer el repartiment espacial de la població i la seva composició per sexe, edat i per la diferent estructura social i laboral existent, parant esment al repte demogràfic que suposen l'envelliment de la població, els moviments migratoris, la despoblació rural i les aglomeracions urbanes.

El reconeixement dels factors de localització de cada activitat productiva, incloent les decisions polítiques i empresarials, i de les causes dels processos socioeconòmics recents i de les tendències actuals i futures, s'argumenta amb les raons objectives de l'actual desigual distribució de la riquesa, la població i l'accés a uns certs serveis públics i privats. La finalitat és consolidar en els alumnes la solidaritat i la cooperació com a valors constitucionals i europeistes per aconseguir la cohesió a través de les polítiques redistributives d'ordenació del territori i de desenvolupament regional.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: STEM4, CPSAA1.2, CPSAA3.1, CC1, CC2, CC3, CE1, CE2, CCEC3.2.

7. Mobilitzar coneixements previs, nous i d'altres camps del saber en abordar situacions del passat, del present o del futur, reorientant eficaçment decisions i estratègies de treball individual o en equip, per aportar solucions innovadores a contextos en transformació i fomentar l'aprenentatge permanent.

La reflexió sobre el propi aprenentatge és clau com a objectiu metacognitiu.

Aconseguir aquest coneixement de les possibilitats i limitacions pròpies ha de servir per construir l'autoestima necessària amb la qual implicar-se i ser protagonista en la resolució de reptes ecosocials reals i pròxims i, per tant, incorporar-se a la vida activa i exercir funcions socials. La planificació és un procés fonamental que implica mobilitzar coneixements previs, nous i d'altres àmbits. També suposa posar en acció eines com qüestionar situacions, plantejar hipòtesis, recollir dades, organitzar sistemàticament la informació recollida, tractar-la, contrastar-la amb altres evidències i extreure conclusions justificades.

Moltes d'aquestes estratègies han de ser negociades amb altres persones en treballar en equip mitjançant tècniques de discussió i deliberació per revisar i generar productes consensuats. La finalitat d'aquests sabers i l'aportació del pensament geogràfic és desenvolupar l'autoaprenentatge permanent i el compromís cívic actiu, tant a l'hora de preveure i avaluar conseqüències, com a la de prioritzar accions a problemes rellevants o plantejar respostes innovadores.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CCL5, STEM1, CPSAA1.1, CPSAA3.2, CPSAA5, CC3, CE1, CE3.

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

1.1. Qüestionar maneres de vida insostenibles mitjançant l'anàlisi geogràfica de tot tipus de fonts d'informació que tractin els reptes ecosocials presents i futurs, i

des d'arguments fundats en la seva rellevància i en la necessitat de les accions per afrontar-los.

1.2. Debate sobre els reptes naturals i socials de les Illes Balears i d'Espanya de forma compromesa i respectuosa amb opinions alienes, utilitzant estratègies orals amb suport digital de gràfics, imatges i cartografia, i manejant dades rigoroses.

Competència específica 2

2.1. Valorar tot impacte de l'acció antròpica des del principi de sostenibilitat tot reconeixent la complexitat sistèmica del medi natural i de les pròpies activitats humanes.

2.2. Extreure informació de paisatges naturals i humanitzats tot analitzant fonts visuals, distingint elements geogràfics i interpretant la influència i interrelacions de factors físics i humans.

Competència específica 3

3.1. Reflexionar sobre la percepció de l'espai geogràfic localitzant i reconeixent en mapes regions geomorfològiques i bioclimàtiques amb característiques comunes i específiques, destacant la seva aportació a la sostenibilitat del mitjà.

3.2. Identificar la diversitat i singularitat de paisatges naturals comparant la seva distribució, característiques i contrastos a escala autonòmica, d'Espanya i d'Europa, així com formes humanes de relació amb aquests entorns.

Competència específica 4

4.1. Emprar l'escala apropiada per localitzar o representar, amb suport de les TIG, qualsevol fenomen físic o humà justificant els mètodes i dades triades i la delimitació de regions o categories d'anàlisi, així com d'àrees de transició.

4.2. Crear productes propis individuals o en grup amb finalitats explicatives tot comunicant diagnòstics, proposant hipòtesis o conclusions, i aplicant les TIG.

Competència específica 5

5.1. Valorar la dignitat humana analitzant críticament les conseqüències de les nostres accions sobre les condicions laborals i de vida, tant a Espanya com en altres països, investigant el sistema de relacions econòmiques globalitzades i els sectors econòmics, i plantejant solucions raonables.

5.2. Expressar la necessitat de preservar el medi ambient indagant sobre els impactes de les maneres de producció, distribució i consum a escala local i global, i proposant actuacions de millora.

Competència específica 6

6.1. Justificar la necessitat dels mecanismes de compensació de les desigualtats individuals i territorials identificant els processos passats i recents, així com, les seves causes i conseqüències socials, laborals i demogràfiques.

6.2. Argumentar sobre l'origen dels desequilibris socials i econòmics de les Illes Balears, d'Espanya i Europa tot analitzant els factors de localització de les activitats econòmiques i de la població en una societat terciaritzada.

Competència específica 7

7.1. Reelaborar sabers sobre fenòmens naturals i humans rellevants a diferents escales i en nous contextos, aplicant el pensament geogràfic, mobilitzant i revisant de forma crítica coneixements previs i nous, diagnosticant problemes i oportunitats, i raonant sobre possibles previsions i solucions.

Sabers bàsics

A. Illes Balears, Espanya, Europa i la globalització

– Illes Balears i Espanya: localització i situació geogràfica en el món a través de mapes de relleu, bioclimàtics i polítics. Posició relativa de les Illes Balears i d'Espanya en el món segons diferents indicadors socials i econòmics. Geoposicionament i dispositius mòbils.

– Les Illes Balears i Espanya en el món. Les Illes Balears i Espanya davant la globalització: amenaces i oportunitats. Context geopolític mundial i participació en organismes internacionals. Cooperació internacional i missions a l'exterior. Diagnòstic dels compromisos amb els objectius de desenvolupament sostenible.

– Les Illes Balears i Espanya a Europa: localització de països i aspectes naturals. La Unió Europea en l'actualitat: la seva influència en situacions quotidianes. Anàlisi de deesequilibris territorials i polítiques de cohesió a través de l'ús de mapes i d'indicadors socials i econòmics.

– Organització administrativa de l'Estat espanyol. L'estudi dels desequilibris territorials nacionals i autonòmics. Utilitat de l'Atlas Nacional d'Espanya i dels indicadors socials i econòmics oficials. Gestió i ordenació del territori: el debat sobre les polítiques de cohesió i desenvolupament regional. Situació actual i projeccions de l'estat del benestar.

B. La sostenibilitat del medi físic de les Illes Balears i d'Espanya

- Factors físics i diversitat de paisatges i ecosistemes. Anàlisi dels condicionants geomorfològics, bioclimàtics, edàfics, hídrics relatius a les activitats humanes i prevenció dels riscos associats per a les persones.
- Diversitat climàtica de les Illes balears i d'Espanya. Anàlisis comparatives de distribució i representació de climes. Emergència climàtica: canvis en els patrons termopluriomètrics; causes, conseqüències i mesures de mitigació i d'adaptació. Estratègies d'interpretació del temps i alertes meteorològiques; webs i aplicacions mòbils.
- Biodiversitat, sòls i xarxa hídrica. Característiques per regions naturals. Impacte de les activitats humanes i efectes sobre aquestes: pèrdua de biodiversitat, de sòls i gestió de l'aigua. Interpretació d'imatges, cartografia i dades. Riscos generats per les persones.
- Polítiques ambientals a les Illes Balears, Espanya i la Unió Europea: ús d'eines de diagnòstic. La xarxa d'Espais Naturals Protegits i la xarxa Natura 2000. El debat sobre els canvis del model de desenvolupament: el principi de sostenibilitat.

C. L'ordenació del territori en l'enfocament ecosocial

- La població de les Illes Balears i d'Espanya: anàlisi de la seva estructura i desequilibris. Interpretació causal de dades, gràfics i mapes: tendències passades, presents i projeccions. Avantatges i inconvenients dels moviments migratoris: el respecte per la diversitat social i cultural. El repte demogràfic: envelliment i despoblació rural.
- Els espais urbans a les Illes Balears i Espanya: les grans concentracions urbanes en un context europeu i mundial. Funcions de la ciutat i relacions d'interdependència amb el territori. Estructura urbana a través dels plans: repercussions sobre les formes de vida i els impactes mediambientals. Models de ciutats sostenibles. L'ús de l'espai públic. La mobilitat segura, saludable i sostenible.
- Els espais rurals. Identificació dels paisatges agraris. Transformacions de les activitats agropecuàries: pràctiques sostenibles i insostenibles. El valor social, ambiental i econòmic dels productes agroalimentaris i forestals de proximitat: indagació de petjades ecològiques i de l'estructura social i laboral. Influència de l'actual Política Agrària Comuna en el desenvolupament rural i la sostenibilitat. Estudi de casos: etiquetatges diferenciats, ecològic, etc.
- Els recursos marins i la transformació del litoral: pesca, aquicultura i altres aprofitaments. Sostenibilitat i Política Pesquera Comuna. Estudi de casos: marisqueig, pesca litoral i altura, aquicultura, sobreexplotació de caladors, etc.
- Els espais industrials. Transformacions en les activitats industrials i els paisatges: matèries primeres i fonts d'energia. Avaluació de petjades ecològiques; dependència i transició energètiques; estructura del teixit industrial, social, laboral i ocupació indirecta. Impacte de la deslocalització sobre sectors de la indústria balear i espanyola. Estudi de casos: construcció, automobilístic,

agroalimentari, etc. i factors de localització. El debat sobre la influència de les polítiques de la Unió Europea i la globalització.

– Els espais terciaritzats. El model d'economia circular i els serveis: relacions entre producció, distribució i venda. Anàlisi crítica de petjades ecològiques, estructura sociolaboral, responsabilitat social corporativa i dels consumidors. Estudi de casos: competitivitat i desequilibris en transport, comerç, turisme, serveis essencials, etc. i factors de localització. Models insostenibles de serveis i alternatives. L'economia digital: impacte de l'«economia col·laborativa» i nous models de negoci en el context global i de la Unió Europea.

Geologia i Ciències Ambientals

Geologia i Ciències Ambientals de segon de batxillerat és una matèria de la modalitat del batxillerat de Ciències i Tecnologia que els alumnes podran triar per ampliar els coneixements i destreses relacionats amb les disciplines científiques del mateix nom. Contribueix al desenvolupament de les vuit competències clau i alguns dels objectius de l'etapa tal com s'explica a continuació.

De manera directa, per la seva naturalesa científica, contribueix a treballar la competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (STEM).

Així mateix, permet afermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, i millorar l'expressió oral i escrita a través d'informes i exposicions de projectes científics (competència en comunicació lingüística). A més, atès que les publicacions científiques més rellevants estan en llengües diferents a la materna, aquesta matèria ofereix als alumnes l'oportunitat de millorar les destreses comunicatives en altres llengües i desenvolupar així la competència plurilingüe.

De la mateixa manera, des de Geologia i Ciències Ambientals es promou l'anàlisi de treballs científics per a respondre a qüestions relacionades amb les ciències geològiques, contribuint d'aquesta forma al desenvolupament de la competència personal, social i d'aprendre a aprendre.

Aquesta matèria també cerca conscienciar a través de l'evidència científica, sobre la importància crucial de l'adopció d'un model de desenvolupament sostenible com a forma de compromís ciutadà pel bé comú (competència ciutadana). Des de Geologia i Ciències Ambientals es promouran els estils de vida sostenibles amb un enfocament centrat en les aplicacions quotidianes dels recursos de la geosfera i la biosfera i la importància de la seva explotació i consum responsables. A més, es fomentarà la participació dels alumnes en iniciatives locals relacionades amb la sostenibilitat, proporcionant-los l'oportunitat de desenvolupar l'esperit emprenedor (competència emprenedora), així com les destreses per a aprendre de manera independent (competència personal, social i d'aprendre a aprendre).

Es recomana treballar la Geologia i Ciències Ambientals amb un enfocament interdisciplinari, tot fomentant l'observació, la curiositat, el treball de camp i la col·laboració, la qual cosa requereix una actitud respectuosa i tolerant cap a la diversitat cultural o de punts de vista (competència en consciència i expressió culturals).

Així mateix, es promourà des d'aquesta matèria que la col·laboració, la comunicació o la cerca d'informació científica es realitzin utilitzant recursos variats, incloent les tecnologies digitals, permetent així el desenvolupament de les destreses per al seu ús eficient, responsable i ètic (competència digital).

